

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5. — TELEFON: 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesecna naročnina 6.— L. Za tuzemstvo: 15.20 L.

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inosestva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Letalski napadi in spopadi

Velike izgube angleškega letalstva — Borbe pri Solumu in južno od Tobruka

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 10. decembra naslednjo vojno poročilo št. 556:

Na področju pri Solumu se je povečal sovražni pritisk na postojanke, ki jih drže naše čete.

Južno od Tobruka so se boji nadaljevali; sovražna oklopna sredstva so uničena. Letalski oddelki osi so z uspehom ponovili napade proti večim zbirališčem sovražnih motoriziranih vozil vzhodno od Bir-el-Gobia ter na premikajoče se avtomobilske kolone. Uspešno so bili bombardirani tudi Tobruk in zbirališče oklopnih edinic na področju vzhodno od tobruske trdnjave.

V številnih spopadih v zraku je bilo sestreljenih 19 sovražnih letal; 13 so jih sestrelili novi tipi naših lovcev, 6 pa nemški lovci. Dve sovražni letali je uničila protiletalska obramba v Agadabiji in Solumu. Osem naših letal se ni vrnilo.

Sovražna letala so se metala bombe na Derno in Bardijo, kjer sta bili zadeti dve poljski bolnišnici, ki sta bili vidno označeni z rdečim križem. Nekaj bolnikov je bilo ranjenih. V noči na 10. t. m. je sovražno letalstvo napadlo Trapani, kjer je bila povzročena brezpomembna škoda.

Nasa letala so z vidnim uspehom bombardirala naprave na otoku Malti.

Sovražna podmornica je niže od grške obale torpedirala našo ladjo, ki se je vračala iz Libije z 2000 britanskimi ujetniki. V teku so reševalna dela.

Delež mladine v zadnjih bojih

S fronte v Marmariki, 11. dec. s. Oddelki mladih fašistov so se hrabro borili pri Bir el Gobia, kakor navaja vojno poročilo št. 553. Tako so ušli svojo željo, da bi sodelovali v novih bojih in so v srčiti bitki izpolnili svojo nalogo. Prisilili so k umiku sovražne čete, ki so bile oborožene z najmodernejšimi sredstvi in tanki. V navedenih oddelkih so mladeniči letnika 1922, torej rojeni v prvem letu fašistične dobe in zrastle v znamenju liktorskega fašista. Ti mladeniči niso hoteli ostati nedelavni sprči dogodkov, ki jih doživlja domovina. Uvrščeni so bili v vojsko in so položili vojaško prislogo ter postali kot prostovoljci

redni vojaki. Oddelki GILa se torej smatrajo za edince vojske. Po vezbanju v domovini so bili poslani v severno Afriko. V Libiji so dovršili fizično vojaško in duševno pripravo pod vodstvom nekega podpolkovnika, ki se je udeležil vseh vojn v zadnjih 30 letih in je bil večkrat odlikovan. Njemu so pomagali najhbrabrejši oficirji, vsi prostovoljci in vsi večkrat odlikovani.

Neka mati je takole pisala poveljniku oddelka: Razumem popolnoma zvestobo in ponos mojega sina. Ponosna sem nanj zaradi njegove ljubezni do domovine in spoznavam kakor on, da končno lahko nekaj storim za domovino. Priporočam gospodu polkovniku mojega dečka. Srečen bo, če bo vse svoje sile uporabil pri izpolnjevanju vaših ukazov. In čeprav bodo še tako nevarni in tvegani.

Enaka pisma so pisali še mnogi drugi in sami mladi fašisti so enako izražali svojo globoko vero v zmago. Prišel je dan, ko so se lahko izkazali v borbi. Izpolnili so svoje dolžnosti in obljube ter so se borili kot junaki.

Letalski uspehi

S fronte v Marmariki, 11. dec. s. Delovanje italijanskega in nemškega letalstva je še nadalje zelo živahno. Skupine nemških strmoglavcev so v spremstvu italijanskih lovcev bombardirale in razpršile zbirajoča se sovražna motorna sredstva na srednjem odseku in zažgale mnogo motornih vozil. Druge skupine bombnikov so bombardirale v Tobruku zbirališča motornih vozil, pristaniške naprave in ladje. V letalskih spopadih so italijanski lovci sestrelili gotovo 13 sovražnih letal in poškodovali mnogo drugih, dočim so 6 drugih letal sestrelili nemški lovci. Dve nadaljnji angleški letali je sestrelila protiletalska obramba v Agadabiji.

Nemško odlikovanje italijanskih generalov

Rim, 11. dec. s. Vrhovni poveljnik oboroženih sil v severni Afriki general Bastico in načelnik generalnega štaba vrhovnega poveljstva general Gamba sta bila odlikovana z nemškim železnim križem. Odlikovanji jima je v Hitlerjevemu imenu izročil general Rommel v nekem kraju na operacijskem področju.

Japonska ofenziva v razmahu

Veliki uspehi v borbi proti angleški vojni mornarici in vojski — Malajski polotok izoliran

Tokio, 11. dec. (Domei). Glavni stan japonskih oboroženih sil, ki operirajo v Malaji, je objavil včeraj poseben komunik, v katerem pravi, da je japonsko letalstvo potopilo angleški oklopnici »Prince of Wales« in »Repulse«.

Tokio, 11. dec. d. Vrhovno poveljništvo japonskih pomorskih sil objavlja, da je japonsko mornariško letalstvo včeraj v nizkem poletu napadlo letalsko oporišče Nichols na Filipinih. Navzlic silovitemu delovanju ameriškega protiletalskega topništva je japonskim letalom uspelo uničiti letalske lope ter zaneti dva velika požara. V sredo jutraj je razen tega japonska podmornica v Manilskem zalivu potopila sovražno vojaško transportno ladjo s 15.000 tonami. Japonska vojska ladja je v ponedeljek jutraj v bližini Hongkonga zajela oboroženo britansko trgovsko ladjo s 6000 tonami.

Tokio, 11. dec. d. Generalni štab japonskih oboroženih sil je v sredo ob 14.20 (lokalnega časa) objavil posebno poročilo, ki potrjuje že prej objavljene vesti, da so japonske oborožene sile zasedle ameriško mornariško in letalsko oporišče Guam na Tihem oceanu. V poročilu japonskega generalnega štaba je rečeno, da se je vojaškim silam japonske vojske in mornarice v tesnem sodelovanju posrečilo utrditi se čvrsto na otoku Guam.

Tokio, 11. dec. (Domei). Armadni in mornariški oddelki japonskega glavnega štapa sta davi objavila poseben komunik, ki pravi, da so se japonske čete v sredo zgodaj jutraj izkrcale na Filipinih ter da sedaj na otočju naglo razširjajo svoje operacije.

Kronski svet

Tokio, 11. dec. s. Ob cesarjevi navzočnosti se je sestel zasebni kronski svet, ki je v 15 minutah odobril važne odredbe.

Tokio, 11. dec. s. Vlada je imela včeraj sejo, na kateri so bili sprejeti važni sklepi, ki pa bodo objavljeni šele danes popoldne.

Hude izgube angleške in ameriške mornarice

Potopljene so bile oklopnici »Prince of Wales« in »Repulse« in nosilka letal »Lexington«

Tokio, 11. dec. d. Japonski mornariški generalni štab objavlja, da je britansko pacifiško vojno brodoge, iz čigar srede sta bili potopljeni oklopnici »Prince of Wales« in »Repulse«, odplulo v noči med 9. in 10. decembrom iz Singapura ter je plulo vzdolž vzhodne obale Malajskega polotoka. Japonska mornariška letala so britansko brodoge opazila ob 10.30 jutraj ter ga takoj napadla. Oklopnica »Repulse« je bila zadeta od japonskih letalskih bomb ter se je skoraj v trenutku potopila. Oklopnica »Prince of Wales« se je po bombnih zadetkih najprej nagloma močno na stran ter je skušala pobegniti, ob 15.50 po lokalnem času pa je utrpela nekaj novih direktnih bombnih zadetkov, nakar se je potopila.

Tokio, 11. dec. s. O potopitvi oklopnice »Repulse« in »Prince of Wales« so se izvedele še nekatere podrobnosti. Angleško brodoge so opazili na vzhodni obali Malajskega polotoka. Japonska letala so ga nemudoma napadla. »Repulse« je bila takoj zadeta in se je naglo potopila. »Prince of Wales« je prva bomba zadela v kljun in ladja je skušala zbežati. Kmalu pa jo je zadela še druga bomba, ki jo je spravila na dno morja.

Stockholm, 11. dec. s. List »Aftonbladet« objavlja brzojavko iz New Yorka, ki pravi, da je bila po nepotrjenih vesteh v bližini Honolulu potopljena ameriška nosilka letal »Lexington«, ki je izpodiravala 33.000 ton in je bila zgrajena l. 1925. Ladja je imela na krovu nad 90 letal in posadko 1.900 moč.

Poveljnika angleške mornarice pogrešajo

Rim, 11. dec. s. Angleška poluradna agencija doznava, da je bil vrhovni poveljnik angleških pomorskih sil na Daljnem vzhodu sir Thomas Phillips na oklopnici »Prince of Wales« in se ne ve, kakšna usoda ga je doletela. Na oklopnici »Prince of Wales« sta se sestala Churchill in Roosevelt.

Tudi »King George« potopljen

Tokio, 11. dec. s. Japonsko mornariško poveljstvo objavlja, da je bila zelo verjetno potopljena angleška oklopnica »King George« pri napadu, ki so ga izvedli japonski bombniki na glavno brodoge angleške mornarice v vzhodni Aziji ob vzhodnih obalah Malajskega polotoka. Podrobno poročilo o tej akciji doslej še ni došlo. »King George« izpodirava 35.000 ton vođe.

Borbe na malajski ožini

Rim, 11. dec. s. Angleška poluradna agencija objavlja uradno poročilo iz Singapura, v katerem pravi, da so se angleške enice reorganizirale južno od Kota Bahrue. London tako priznava padec tega važnega kraja po Japoncih. Kakor je znano, so Angleži ušli med drugim v Kota Bahrue najmočnejše letališče, kjer so

Princ Higašikuni japonski vrhovni poveljnik
Tokio, 11. dec. s. Listi objavljajo vest o imenovanju princa Higašikunija za vrhovnega poveljnika državne obrambe.

Japonske izgube

Tokio, 11. dec. s. Vojaški odsek vesarskega generalnega štaba je obvestil, da sta bili od pričetka sovražnosti, to je od 8. t. m. potopljeni dve japonski transportni ladji, dve najaljniji pa poškodovani, a da pri tem ni bil ubit niti en mož. 13 letal se ni vrnilo na oporišča. Izgubljena ni bila nobena vojna ladja. Mornariški odsek generalnega štaba je objavil, da so japonske ladje potopile pri Hongkongu angleško 820-tonsko patrolno ladjo »Saint Monance«.

Tokio, 11. dec. d. Vrhovno poveljništvo japonske vojske mornarice objavlja, da je japonska mornarica od izbruha sovražnosti izgubila le 39 svojih letal. Izmed japonske vojske brodoge doslej ni bila potopljena nobena edinka.

Položaj v angleški luči

Rim, 11. dec. s. Sinoči so v Londonu podali naslednji pregled položaja na Tihem oceanu: Na Malajskem polotoku so bile borbe zelo srčite. Mnogo angleških oklopnih sil je krenilo iz Singapura, da ojačijo čete na bojišču. Tudi Japonci so prešli ojačenje. 25 japonskih transportnih ladij, ki jih ščitijo vojne ladje in letala, so pripelale čete v južni Taj. Japonska letala so hudo napadla Singapur.

V noči na sredo so japonska letala znova močno bombardirala Hongkong. Ze v torek so tudi japonske čete po kopnem pritiskale na angleške obrambne postojanke. Močno so japonska letala bombardirala Manilo. Ameriške izgube so zelo velike. Vse kaže, da je bilo ubitih nad 7000 ljudi. Otok Luzon je bil že sedemkrat napaden in več okoliških otokov je že pod japonsko kontrolo. Izgube ameriške mornarice so velike.

Vojni ukrepi v Ameriki

Protiletalske vaje v ameriških mestih — Razmeščanje oboroženih sil

Stockholm, 11. dec. s. V New Yorku, Bostonu, Providenceu in Long Islandu ter na področjih vojaških naprav vzdolž ameriške vzhodne obale so v torek popoldne improvizirali vaje v protiletalski obrambi. Prebivalstvo Michel Fielda na Long Islandu so evakuirali. Tam imajo veliko vojaško oporišče. 300 lovskih letal je startalo proti »sovražniku«, ki naj bi bil oddaljen le 80 minut poleta. Prostovoljski opazovalci so takoj pričeli svojo službo pri aerofonih in daljnogledih. Policijski oklopni avtomobili so švigali po newyorških ulicah, sirene so tulile, prebivalstvo so ustavljali na cestah in ga napotili v hiše. Ko se je alarm končal, so šele objavili, da je bilo vse le za vajo.

V New Yorku

Stockholm, 11. dec. s. New York preživlja dneve pripravljanja na vojno. Železniške postaje so polne vojakov, ki so bili vpoklicani in odhajajo na zapad. Tudi v New Yorku so v skrbah, da ne bi bilo mesto napadeno od letal z nosilki letal. Župan La Guardia je objavil po radiu, da so bili izdani vsi obrambni ukrepi, da bi tako pomirili ljudi. Izdajajo se tudi že prva navodila za ureditev in uporabo protiletalskih zaklonišč. Ukrenili so vose potrebno, da preprečijo sabotaže v tovarnah in drugih napravah. Včeraj so imeli v New Yorku dva navidezna letalska alarma.

V Washingtonu

New York, 11. dec. s. Iz Washingtona poročajo, da so na vseh cestah, ki so speljane proti Kapitolu, postavili barikade. Zaščiti Kapitola je bil dodeljen poseben policijski zbor, ki je oborožen s strojnicami in protiletalskimi maskami. Pred javna poslopja so bile postavljene oborožene straže. Kapitol stražijo mornarji v polni bojni opremi. Tudi v samem poslopiju so v veljavi posebni varnostni ukrepi.

Ojačenja za oporišča na Aljaski

New York, 11. dec. s. V San Francisku so imeli doslej tri letalske alarme. Prvega je ponedeljek, ostala dva v noči na torek. Obala Aljaski je popolnoma za-

lje, da so se japonske čete izkrcale tudi na raznih drugih krajih.

Težaven položaj

Stockholm, 11. dec. s. Izvedelo se je, da so se Japonci izkrcali tudi na drugih krajih Malajskega polotoka, tako da je postal položaj braniteljev težaven.

Na Luzonu

Manila, 11. dec. s. Japonske čete so se izkrcale včeraj popoldne v pristanišču Vigna na otoku Luzonu (Filipini).

Kitajska vojna napoved osi

Sanghai, 11. dec. s. Kitajska vlada v Cungkingu je napovedala vojno Nemčiji in Italiji. Napoved vojne je objavil na posebni konferenci tiska zunanji minister. V poročilu za tisk se pripisujejo državam trojnega pakta agresivne tendence. Vojno stanje med Čangkijskovo Kitajsko in silami osi obstoja od polnoči 9. t. m.

Sklicanje tajske zbornice

Bangkok, 11. dec. s. Ljudska zbornica je bila sklicana na izredno zasedanje, da prouči najnovejši razvoj dogodkov, nastalih zaradi vojne na Tihem oceanu.

Nova pogodba Japonske s Francosko Indokino

Tokio, 11. dec. d. S pristojnega japonskega mesta je bilo davi objavljeno, da sta vlada Francoske Indokine ter vrhovni poveljnik japonskih oboroženih sil v Indokini podpisale novo pogodbo, ki ureja medsebojne odnose. Pogodba vsebuje določbe o skupni obrambi Indokine ter utrjuje prijateljstvo in sodelovanje med Japonsko in Francosko Indokino, ki mora v bodoče postati še tesnejše.

Nemško opozorilo Južni Ameriki

Berlin, 11. dec. s. »Deutsche Allgemeine Zeitung« opozarja na senzacionalno vest o Rooseveltovem načrtu, da se Južna Amerika razdeli na šest skupin držav, Brazilija naj bi se nadalje ostala sama zase, ostale države pa naj bi se združile po dve in več. Haitija in Paragvaja načrt ne omenja. Verjetno pa je, da naj bi ju zadela podobna usoda kakor Nizozemska Guajano.

List beleži, da je Roosevelt tudi tokrat odkril svojega imperialističnega duha. Iz Južne Amerike hoče napraviti napol kolonialno področje, tako da bi Zedinjene države še lažje vplivale nanjo.

»Deutsche Politisch-Diplomatische Korrespondenz« meni v zvezi s tem, da bi morala Južna Amerika resno pomisliti na svojo usodo. Ostati bi morala izven vojne. Pa ne le zaradi tega, da bi ojačila svoje tradicionalne trgovske odnose z evropskim kontinentom, marveč tudi zaradi tega, ker bi na ta način v nasprotju z voljo Bele hiše branila samo sebe ter neodvisnost svojih držav.

Aretacije

Italijanov in Nemcev

Washington, 11. dec. s. Washingtonski radio je objavil ukrep predsednika Roosevelta, s katerim so bili Japonci, Nemci in Italijani, ki žive v Zedinjenih državah, proglašeni za sovražnike. Ukrep določa, kako je treba z njimi ravnati. Izvedelo se je, da je policija aretirala 400 Italijanov in Nemcev. Vse kaže, da je aretiranih Italijanov okrog 300.

Ukrepi proti ameriškim novinarjem v Nemčiji

Berlin, 11. dec. s. Pred otvoritvijo običajne konference tujih novinarjev je opolnomočen minister dr. Schmidt pozval ameriške novinarje, naj takoj zapustijo dvorano in odidejo v svoje redakcije. Ta ukrep, je pojasnil minister, je bil storjen zaradi tega, ker so bili po Rooseveltovem ukazu nemški novinarji v Ameriki izključeni s konference tiska in nato aretirani.

Roosevelt proti osi

Rim, 11. dec. s. V govoru, ki ga je imel predsednik Roosevelt po radiu v Washingtonu, je ob koncu dejal: Pomnite vedno, da Nemčija in Italija ne glede na kako posebno napoved, smatrata, da sta ta trenutke v vojni z Zedinjenimi državami enako kakor z Anglijo in Rusijo. Mi ne moremo omejiti svoje akcije na to, da bi eliminirali Japonsko, če bi potem našli ves preostali svet pod oblastjo Hitlerja in Mussolinija.

Nov Rooseveltov sestanek s Churchillom

Rim, 11. dec. s. Po informacijah iz Washingtona se bo najbrže Roosevelt ponovno sestel s Churchillom zaradi prilagoditve vojnih načrtov novemu položaju.

Na vzhodu napadi uspešno odbiti

Bombe na zbirališča, oklopna vozila in letališča na jugu — Letalske akcije pred Moskvjo in blizu Ilmenskega jezera

Iz Hitlerjevega glavnega štapa, 11. dec. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo včeraj naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti so bili krajevni napadi sovražnika uspešno odbiti. Pri tem je utrpel nasprotnik novič hude krvave izgube.

Letalsko orožje je razpršilo z močnimi silami in južnem odseku vzhodne fronte zbirališče čet, kakor tudi pripravljena oklopna vozila in je uspešno bombardiralo sovjetska letališča.

Tudi na področju pri Moskvji in severno-vzhodno od Ilmenskega jezera je utrpel sovražnik pri napadih bojnih letal znatne izgube.

V severni Afriki se nadaljujejo hudi boji. Nemška in italijanska strmoglavna letala so uspešno napadala angleške kolone vozil in postojanke protiletalskega topništva. Nemški lovci so sestrelili pri Tobruku pet sovražnih letal.

Uspehi nemških letal

Berlin, 11. dec. s. Kljub neugodnim vremenskim prilikam je nemško letalstvo na vsej vzhodni fronti doseglo nadaljnje uspehe. V zadnjih treh dneh je uničilo med drugim 54 sovjetskih letal, 9 letal pa je sestrelilo protiletalsko topništvo. Dalje so letala uničila 14 tankov, 4 protiletalske baterije, 300 motornih vozil in 3 vlakce. Porušila so 5 važnih železniških prog.

Razdejanje v Kontupohiji

Helsinki, 11. dec. s. Listi poročajo, da so bile štiri petine mesta Kontupohije na Onegi, ki je bilo pred kratkim izvojevano, popolnoma razdejano. Nekateri tovarne so ostale sicer nedotaknjene, toda Sovjeti so odpeljali s seboj vse stroje.

Taktični pomen bojev na vzhodu

Berlin, 11. dec. s. V tukajšnjih vojaških krogih pravijo, da je vzhodna fronta zdaj samo še taktičnega in ne več strateškega pomena, to pa zaradi značaja nove faze vojne, ki je nastala na vzhodu s pričetkom ruske zime. Na nemški strani trenutno ne mislijo na izvedbo velikih strateških načrtov. Zato naglašajo v teh krogih, da imajo korekture prvih črt, ki so bile izvedene v zadnjih dneh in ki bodo morebiti še izvedene v teku zime, izključno samo krajevni taktični pomen. Zasedene bodo torej postojanke, s katerih bo obramba pozimi lažja, dočim se bodo prednji oddelki, ki so v neugodnem položaju umaknili na že določeno črto. Kjer so pa terenski pogoji ugodnejši bo obramba črta pomaknjena naprej.

Demanti o pogajanjih z Rusijo

Berlin, 11. dec. s. Glede nekega članka v »Pravdi«, v katerem se govori o nekem nemškem sondiranju, s katerim naj bi se ugovarilo, ali je mogoče doseči mir s Sov-

jetsko zvezo, so izjavili v pristojnih nemških krogih, da gre očitno za željo Kremlija. Ni odveč ponoviti, da z boljševidnostmi in ne bo pogajanj. Boljševizem mora biti in ne bo uničen in to je in ostane cilj Nemčije in njenih zaveznikov.

Obnova v zapadni Ukrajini

Budimpešta, 11. dec. s. Listi poročajo, da se uspešno nadaljuje obnovitveno delo na zasedenem ozemlju zapadne Ukrajine. Polagoma izginjajo sledovi razdejavanja, ki so ga povzročile umikajoče se sovjetske čete. Mnogo industrijskih podjetij zopet deluje. Boljševiški opustošenje je bilo posebno hudo v Žitomirju in Letikovu. V obnovljenih tovarnah je bilo zaposlenih več tisoč delavcev. Oddelki madžarskih inženjercev so obnovili številne mostove ter nekaj železniških prog in zgradili nekaj sto kilometrov železniških tirov. Vrhovno nemško poveljništvo je izrazilo zahvalo madžarskim inženjerjem za njih delo, s katerim je bilo olajšano oskrbovanje čet.

Polovica angleških trgovinskih ladij potopljena

Berlin, 11. dec. s. Od pričetka vojne do danes sta nemška mornarica in letalstvo potopila 14,5 milijona ton angleškega trgovinskega ladjstva in drugih ladij v službi Anglije. To je več kot polovica tonaže, ki jo je imela Anglija ob izbruhu vojne in okrog ena četrtina vse svetovne tonaže trgovinskega ladjstva.

Ciano in Darlan v Turinu

Rim, 11. dec. s. V Turinu sta se včeraj sestala zunanji minister prof Ciano in podpredsednik vlade ter zunanji minister v Vičju admiral Darlan.

Rumunski kralj pri Duceju

Rim, 11. dec. s. V Beneški palači je Duce sprejel predvčerajšnjim rumunskega kralja Mihaela in kraljico Mater. Imel je z njima prisrčen razgovor.

Novi prefekti

Rim, 11. dec. s. Včeraj je bilo izvedenih nekaj sprememb v prefektski službi. Puljski prefekt Renzo Chierici je bil postavljen na razpoložanje in bo prevzel poveljstvo gozdne milice. Za novega puljskega prefekta je bil imenovan dosedanj župan v Faenzi dr. Vincenc Berti.

Potopljen danski parnik

Kodaň, 11. dec. s. Danska 1540-tonska ladja »Paula« se je potopila na Atlantiku, med Islandijo in Grönlandijo. Posadko, ki je štela 18 ljudi, smatrajo za izgubljeno. Ladjo so pred kratkim zaplenile ameriške oblasti in jo prekrstile z imenom »Montana«. Pula je pod panskimi zastavo.

Odlikovani krilati pevci

Tudi ptice pevke moramo prehraniti čez zimo, že zato, ker so pomočnice sadjarjev

Ljubljana, 11. decembra. Nedvomno je tudi v teh časih še vedno mnogo ljudi, ki prav tako ljubijo živali kakor prejšnje čase, čeprav se zdi marsikomu boj za samoohrambo močnejši in četudi mislimo predvsem nase. Plemeniti človek je dobrega srca vedno. V resnici je treba v slabih časih misliti predvsem, kako bi pomagali trpečim ljudem in šele potem živalim, vendar se tudi sredi največjih skrbi, trpljenja in mračnih misli človek zave vsaj od časa do časa, da je član skupnosti vseh živih bitij ter da se med njimi odlikuje s čustvom usmiljenja in z zavestnim plemenitim delom. Mnogi ljudje pa prav v takšnih časih najdejo v ljubezni do živali in sožitju z nebogljivi bitji uteho in okrepilo. Ko so se preseljevali prejšnja leta množice ljudi žrtve vojne, so mnogi begunci zapuščali svoje domove slabo obdelani in doma so pustili mnoge najnujnejše potrebščine — a nekateri so vzeli s seboj svoje najljubše živali; rešili so golo življenje sebi in živalim.

Tudi pri nas ljudje v teh časih prav tako ljubijo živali, kakor prejšnje čase. Nekateri jih reče za največjih žrtvami, vendar se jim ne odpovedo. Zdi se, da težave tudi z rejo ptic pevki pri rejcih kakor tudi v naravi. Zdi, ko nastopa zima, nas mora resno skrbeti prehrana ptic. Ne gre zgolj za ljubečinstvo, za samo ljubezen do živali; upoštevati je treba tudi, da so ptice pevke koristne v gospodarstvu. Sadjarji bi se zaman borili s sadnimi škodljivci, če bi jim ne pomagale ptice pevke. Če si pa hočemo ohraniti te koristne pomočnice, moramo misliti na nje pozimi. V hudi zimi pogine mnogo ptic, zlasti, če je visok sneg, da živali ne morejo do hrane. Ptice so pozimi še bolj navezane na pomoč ljudi v mestih, kjer najdejo težje hrano kakor na deželi pri kmečkih hišah.

V Ljubljani deluje že desetletja Društvo za varstvo in vzgojo ptic pevki, ki je prevzelo plemenito nalogo, da skrbi za prehrano ptic pozimi. Združuje številne gojitelje ptic pevki in prejšnja leta je postalo zlasti popularno s svojimi razstavami in tekmovanji kanarčkov. Dohodki razstave so bili namenjeni za prehrano ptic pevki v naravi. Društvo je zbiralo v svojem krogu plemenite ljubitelje živali, ne glede na to ali so bili rejci ali ne. S svojim propagandnim delom je storilo mnogo, da so se za prehrano ptic pevki pozimi začeli zanimati tudi tisti meščani, ki so se že začeli odtujati naravi.

Društvo je vsako leto med božičnimi prazniki priredilo razstavo kanarčkov v zvezi s tekmovanjem teh krilatih pevcev, ki so nastopili celo pred mikrofonom. Letos, žal, ne bo moglo prirediti razstave, zato je še tem bolj potrebno, da posebej opozarjamo plemenite ljudi, naj v tej zimi ne pozabijo ptic pevki. S tem, da ne bo razstave, pa vendar ni rečeno, da se naši gojitelji kanarčkov ne posvečajo še vedno z vso ljubeznijo gojitvi živali. Tudi letos bi se kanarčki vrtili naših gojiteljev zopet lahko dobro izkazali na tekmovanju, to je pokazala ocena živali preteklo nedeljo.

Društvo je ocenilo kanarčke vrvice svojih članov pod enakimi pogoji in prav tako strogo kakor prejšnja leta na razstavah. Ocenjenih je bilo 14 kolektivnih živali. Ocenjevali so na učiteljskih. Ocenjevalca sta bila društveni tajnik Joža Kelnar in znanec rejcev kanarčkov Stefan Gojnikar. Živali so bile razdeljene na tri skupine: v skupini A so bili mladiči prvega leta, v skupini B dveletni pevci in v C nad 2 leti stari kanarčki. Vse živali so vredili stari rejci.

V skupini A so si priporili prvo mesto pevci rejca Janežiča; njegove živali so bile odlikovane že na lanskem razstavi z najboljšo oceno. Izmed 300 dosegljivih točk so jih Janežičevi pevci dosegli 309, kar je zelo lepa ocena. Rejcu so podelili veliko zlato medaljo in srebrni litorjev venec. Enako število točk je bilo prisojeno kanarčkom K. Gruma; tudi on je dobil veliko zlato medaljo. Na tretjem mestu so ptički J. Koserja. Prisojeno jim je bilo 297 točk. Rejec je bil odlikovan z malo zlato medaljo. Četrto mesto (234 točk) je bilo prisojeno kanarčkom R. Zakovčena. Rejca so odlikovali z veliko srebrno medaljo. Malo medaljo je pa prejel Fr. Bernard; njegovim kanarčkom so prisodili 201 točk.

V skupini B so bili na prvem mestu pevci Fr. Omahne s 294 točkami in rejcu so podelili veliko zlato medaljo. Malo zlato medaljo je dobil Ladislav Rakovec (276 točk), tretje odlikovanje (276 točk) je pa bilo prisojeno zopet pevcom Omahne in rejcu je prejel veliko srebrno medaljo. V skupini C so bili prvi pevci Fr. Goloba (321 točk), drugi L. Rakovca (285), tretji J. Jugoviča (279) in četrty J. Bilenca (258). Vsi so prejeli umetniško izdelane diplome.

Ljubitelji zlatih ptic, če se hočejo posvetiti rejci, doka vsa navodila in naslo-

ve rejcev pri tajniku J. Kelnarju (Poljanski nasip 16/1).

Letos so težave z rejo ptic, ker primanjkuje primerne krme. Rejci kanarčkov zdaj bolj pogosto tožijo, da jim pevci oblevajo. Bolezni povzročajo najbolj pogosto pomanjkljiva hrana, zlasti, če ne vsebuje dovolj vitaminov. Pri društvu postrtovalno deluje tudi zdravnik, ki predpisuje recepte za sestavljanje vitaminske krme. Če živali začnejo dovolj zgodaj zdraviti s primerno hrano, jih še lahko rešimo smrti. Rejci bodo lahko prejeli proti nizki odškodnini navodila za sestavljanje krme. Ta odškodnina bo porabljena za nakup krme, ki jo bodo trošili pticam v parkih in na vrtovih.

Društvo je letos razpostavilo v parkih in na vrtovih nad 120 krmilnic. Da bi ptice našle vedno dovolj ptice v teh krmilnicah, bi bilo treba preskrbeti zelo mnogo krme, ki je letos dražja in nakup je težaven. Društvo težko zmaguje tako težavno nalogo in nujno potrebno je, da mu prisloščijo na pomoč vsi, ki kakor koli lahko pomagajo. Vsa lastniki sadovnjakov, ali če ima količnejši prostor vsa na zelenjadem vrtu, bi naj krmili ptice pozimi. Žrtve, če smemo sploh govoriti o žrtvah, bodo bogato poplačane; ptički se bodo oddolžili prihodnje leto na vrtovih. Živali

Obravnava pred izrednim sodiščem v Trstu

Včeraj so govorili zagovorniki obtožencev

Trst, 10. decembra. Osmo zasedanje posebnega sodišča je včeraj zjutraj otvoril predsednik Ekse. Tringali Casanuova, ki je dal besedo brani-

Praden je govoril odvetnik Cassinelli iz Rima, je odvetnik Buda, branilec obtožencev Bobeka in drugih obtožencev, predložil sodišču, kakor je že pred tem napovedal, dve zdravniški sprave, ki dokazujeta, da so bili nekateri sordniki obtožencev Bobeka hudi alkoholisti in utegne ta bolezen imeti posledice kot podedovanje pri potomcih.

Predsednik sodišča je zdravniški sprave priložil aktom, nakar je govoril branilec odvetnik Cassinelli. Branilec je izjavil, da mora braniti takozvane intelektualce Babica, Cermelja, Čoka, Lovrenčiča, Kukanjo, Sardoča, Tuto in Vuka. Njegov namen je braniti in obravnavati zadevo s treh stališč, in sicer z zgodovinsko psihološkega, s pravnega in z dokaznega stališča. S psihološko-zgodovinskega stališča se sklicuje na razne odstavke obtožbe.

Prehajajoč od psihološko zgodovinskega

Drevesa kot prometni otoki

Naše posebnosti so tudi prometni otoki — drevesa sredi ceste

Ljubljana, 11. decembra. Ni je dolgo, ko v Ljubljani nismo niti vedeli, kaj je prometni otok. Dolgo se nismo mogli spriznati s prometnim otokom na Marjinem trgu; bil je predmet značilnih ljudskih šal. Marsikdo ni mogel dolgo razumeti, zakaj je treba voziti v krogu okrog otoka, namesto v najkrajši smeri. Prometni redarji so morali učiti ljudi dolga leta, kako je treba voziti čez trg. Ščasom smo pa vendar spreviedli, da prometni otok preprečuje številne prometne nesreče, ker odpravlja nevarna križanja prometnih smeri in ker zavira hitrost vožnje.

Drugi prometni otoki smo dobili na Ajdovščini. Tam je bila uređitev prometa še težavnejša, ker se je križalo še več prometnih smeri in ker je tam še tramvajsko križanje. Vendar se je prometni otok tudi na Ajdovščini dobro izkazal in z njim so zlasti zadovoljni pešci, ki so varni na otoku, kjer je tudi tramvajsko postajališče, pred vozili in prehod čez križišče je mnogo lažji. Razen teh dveh večjih prometnih otokov, na Marjinem trgu in na Ajdovščini, je še nekaj manjših na manj prometnih križiščih. Ni pa otoka pred glavno pošto, kjer je križišče pretesno. Manjši, okrogli prometni otoki imamo še na križišču Krekova trga in Kopitarjeve ulice. Iz istega razloga kakor pred pošto nimamo tudi prometnega otoka pred magistratom.

Zadnja leta so začeli urejevati promet tudi na nekaterih manj prometnih križiščih z malimi podolgovatimi otoki, ki so prav za prav le nekakšni mejniki prometnih smeri in služijo predvsem temu, da voznik ne more zaviti na križišče v prevli-

se navadijo na vrt, če jih krmimo pozimi. Da ga ne zapustijo tudi spomladi.

Vsak pa, kdor krmil ptice, bi moral tudi vedeti, kakšna sme biti piča, nikdar ne smemo pozimi trošiti pticam krme na sneg in mokra tla; zlasti je nevarno krmiti ptice z mokrim kruhom, kajti zmrznjena krma živali zelo škoduje. Najprimernejša krma ptic je v obliki sveč, ki jih lahko obehamo na prostem, ne da bi jim mokrota škodovala. Žal, letos za viltvanje krmilnih sveč ni loja. Krmilci sami vlivajo iz loja in s primerjajo semen, škrobnih in oljnatih, sveče. Lahko jih pripravite tudi iz krušnih drobtin in loja.

Priporočljivo je, da postavite pticam na vrtovih primerno pokrite krmilnice. Zelo dobro so se obnele, kakršne vidite v naših parkih. Kdor si pa ne more omisliti takšne krmilnice ali se mu pa zdi predraga, lahko naredi preprosto, prav tako dobro hišico iz samih smrekovih vej. Odprtina naj bo obrnjena proti jugu. Krmilnica naj bo, če je le mogoče, blizu košatega drevesa, da se žival lahko hitro reši pred napadalcem ter da se počuti bolj varna.

Ne pozabimo ptic tudi v tej zimi, skrbimo, da bodo srečno prezimile ter se dočakale z nami vred lepe spomladi!

k pravemu stališču je branilec obravnaval vprašanje združevanja, zatrjujoč, da ni dokazov o zedinjanju obtožencev v kakšno združbo.

Odvetnik Cassinelli je nato izpodbijal sprejeto definicijo o namernem združevanju.

Branilec je tudi zanikal, da bi šlo v primerih obtožencev za propagando, zasebno ščuvanje ali javno ščuvanje. Kdo naj bi ščeval Cermelja Obtožba trdi, da je Cermelj podplohlo Zelena, Sosica in Šukco. Toda ali je bilo ščuvanje pri teh treh potrebno?

Nato je branilec Cassinelli obravnaval dokazno gradivo. Glavne točke obtožbe izhajajo iz izjav drugih obtožencev, ki so iz obtožencev postali tožilci in njih izpovedi zaradi tega ne gre odločiti vera.

Sledil je govor odvetnika Bologne iz Trsta, ki brani Sosica in Bolčiča. Branilec je pobijal glavne točke obtožbe, ki se tičejo obeh obtožencev.

Po govoru branilca Bologne je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala z govori ostalih branilcev.

kem roku ter je tako prisljen pravilno »rešiti« ovinek. Zaradi prometnega otoka, ker mora zaviti v ostriem loku, mora tudi zmanjšati hitrost in nevarnost prometne nesreče je zmanjšana že s tem. Nedavno je zbudil posebno pozornost novi prometni otok na križišču Vegove ulice in Kongresnega trga. Ustje Vegove ulice je tam precej razširjeno in razen tega je tam še klanc, zato so tam doslej navadni vozniki vozili z nezadržano hitrostjo. Čeprav je križišče dovolj široko, da bi ga vozniki lahko »vrezali« pravilno, so vendar pogosto vozili v prevelikem loku in tako so nastajala nevarna križanja prometnih smeri. Izkazalo se je potrebno urediti trikotni prometni otok s krajšo stranico ob trgu, tako da je križišče zoženo in so vozniki prisiljeni voziti z zmanjšano hitrostjo.

Vsi ti prometni otoki pa niso nobena posebnost. Podobne prometne otake pozna v vsakem večjem mestu z živahnijim prometom. Toda Ljubljana se ponosa še z drugimi prometnimi otoki, kakršnih na brž nimajo nikjer drugje. Morda bi tudi v tem morali videti posebni čar našega mesta in tradicijo: pri nas namreč rastejo drevesa na cestnih križiščih. Ali je to ostanek iz dobe, ko je rasla »sred ljubljanske vasi lipica zelena«? Podobna »lipica« se rase na Borštnikovem trgu, vendar ne sredi ceste in ne vira prometa. Spominja nas na vasko trge. V Ljubljani pa ne raste le lipa na cesti; tu in tam služijo kostanjki kot prometni otoki. Ko so regulirali nekatera cestna križišča, so zasa drevesa s hodnikov na sredo ceste in prevzela so po naključju vlogo prometnih otokov. Tako smo dobili

pozvati, je vzel mojo klobaso s krošnico in se zleknil udobno v naslanjač moje žene. Le tu pa tam je še zarenčal zamojlo »Rrrr«, če sem ga pogledal proti dlaki. Zvečer sva ga zopet zaklenila v vežo. In priznati moram, da se je vedel vzorno. Vso noč ni zalajal. Tisto noč so pa prišli tatovi in izropali vse najne zaklade. Čim sem zjutraj to opazil, sem brž obvestil policijo.

Prišla je in ugotovila: Ker pes med vdomom ni niti enkrat zalajal, je bil gotovo v zvezi s tatovi. Očividno ga je bil srašavi mo pradi namu z namenom oglasti se ob prvi priliki v vili ponoči. »Toda zločinca bomo izsledili z njegovim lastnim peom.« So je pobahala policija, »psa bomo kratko malo izpustili, gotovo se vrne k svojemu gospodarju in tako nam pokaže sled za njim.

Tega pa Sultan najbrž ne bo storil. — sem si dovolil pripomniti, — kajti ta navihani pes je je popihal z vilmicli v megleni noči.

Na te besede je policija debelo pogledala, potem je pa vzela mojo izpovedbo na protokol, kakor stori vedno v takim primeru.

— Vidis, — mi je dejala žena očitačje, — saj sem takoj dejala, da bi bila morala kupiti psa, ki ga je nama ponujala vdova po vladnem svetniku.

— Pinča? — sem se zamejal.

— Da, pinča Fiftyja, — je prikimala, — zanesljivega psa.

nenavaden otok na križišču Igrške ulice 'n Erjavčeve ceste. Prav tako stoji na križišču Puccinijske ulice in Muzejskega trga (nasproti opernega gledališča) kostanj.

Ti naši nenavadni otoki niso idealni. Ne moremo reči, da uravnavajo promet prav tako uspešno kakor drugi »navadni« prometni otoki. Še sreča, da zaradi njih ni bilo več prometnih nesreč. Pogosto zadevajo ob drevesa širša vozila. Drevo na križišču ko-

likor toliko ovira tudi preglednost. Sicer pa ti »prometni otoki« niso niti prav sredi križišča, kjer bi naj bili. Njihova prednost je v tem, da so posebnost in morda je ustrezno tudi nekaterim estetom, ki prepričajo ljubezni do narave sredi ceste nenavadne pravice. Parki so okras mesta, drevo-rede radi vidimo tudi vzdolž širših prometnih cest, da jih pa pogrešamo na cestnih križiščih — tega pač ne moremo reči.

Pospešujemo tudi kozjerejo

Vprašanje oskrbe z mlekom nam veleva priporočanje reje koz vsem, ki zmorejo vsaj osnovne zahteve krmljenja in nastanitve

Ljubljana, 11. decembra.

Že večkrat smo opozarjali na velik pomen rednega prebivalstva, je v teku rešitve. Razumljivo je, da zlasti v današnjih časih ni mogoče takoj zadovoljiti vseh tudi najnujnejših potreb. Večino organ zatoričnodobavnih osnov je treba položiti v doslej za redno vnovčevanje kravjega mleka popolnoma nepriljubljenih živinorejskih okoliših. Da to ni lahka stvar, ve vsak, kdor se je zanimal za razvoj gorenskega mlekarstva. Dojga leta so bila potrebna, da si je ustvarilo solidno organizacijo, ki je bila kos vsem zahtevam konsuma. Pomisliti pa še moramo, da se je delo razvijalo v popolnoma drugačnih razmerah in časih, kakor so današnji.

Medtem pa je tudi naša dolžnost, da storimo, kar je v naših močeh. V iskanju nam domestov in težnji za lastno oskrbo so letos naši meščani pokazali veliko hvale vredne vneme. Lotili so se reje kunccev, kokoši, vzeli so v najem manjše kose zemlje, jo obelali in si pripravili vsaj nekaj lastnih koristnih pridelkov. Uspehi pri mnogih niso odtehtali truda in ne vložene denarja. Toda vsaka skušnjava nekaj stane in čim prej smo odmerili svoj obolus v ta namen in si pridobili potrebno znanje, tem prej bomo končno s primerno vztrajnostjo uspešni.

Med malimi živalmi, ki so v današnjih razmerah budila zanimanje, so bile tudi koze. Zanimanje zanje so uvideno ugodile naše oblasti in tako je marsikdo prišel do »kravice malega gospodarja«. Toda kakor so stvari, se pomen koze vendarle še vse premalo upošteva. Glede na težave z oskrbovanjem mleka bi se moral lotiti reje koz vsak, ki zmore izpolnjevati vsaj najnujnejše pogoje pravilne in gospodarne reje. Zlasti velja to za manjše poselnike v mestnih okolici, za manjše kmetje in obrtnike ter delavstvo na deželi. Vsak teh bi se moral z rejo koze glede na potrebo po mleku osamosvojiti, obenem pa bi olajšal dobavo mleka tistim, ki so nanjo navezani.

Kozjereja je bila pri nas še pred 100 leti zelo razširjena. Redili so koze zlasti v krajih, kjer je bilo na razpolago paše, ki drugim živalim glede na strmo skalnato lego ni bila dostopna. Pred približno 90 leti, ko je izšel poseben zakon o prepovedi pašnje koz v gozdovih, pa se je začelo splošno opuščanje kozjereje.

Ponovno je zanimanje za kozjerejo poraslo v pretekli svetovni vojni. Tedaj je koza tudi v mnogih drugih deželah postala zelo zaželena dobaviteljica mleka in v kratkem času se je zelo razširila. Kakor danes so neizkušeni rejci tudi takrat v mnogemore grešili. Tako je bil konec svetovne vojne, ko se je na kozo zopet pozabljalo, rešitev zanje, ki so ji bili nepri-

kladni prostori, neprimerna in nezadostna hrana pravo mučenje. Prav zato pa danes, ko znova opozarjamo na važnost kozjereje, obenem tudi naglašamo, da naj se loti reje le tisti, ki res zmore vse potrebno.

Hlev za kozo mora biti vsaj dva do dva metra dvajset centimetrov visok. Širok naj bo najmanj en meter, dolg pa tudi ne manj kakor meter in pol do dva. Pozimi obložimo in zadelaemo stene hleva s slamo, okna in vrata pa zavesimo, da vzdržimo v njem stalno toploto najmanj pet stopinj Celzija. V hlevu naj bodo primerne jasli pritrjene tako, da žival doseže hrano brez vzpenjanja. Skrbeti je treba za snago in zadostno suho stelo.

Kozam pokladamo lahko različno krmo. Za zadostno krmljenje predlagajo nekateri poleti dnevno pet kilogramov rdeče detelje, en in pol kilograma sena dobre kakovosti in 70 dkg suhih vejnikov, t. j. nalomljenih vejev z listjem vred. Pozimi pa naj obroko znaša poldrugi kilogram sena dobre kakovosti, štiri kilograme živalske repe in pol kilograma suhih vejnikov. Tako nam je na leto za eno kozo potrebno 400 do 500 kg sena, 600 do 700 kg repe, nekaj kuhinjskih odpadkov in večja množina vejnikov. Te vrste krmo je dandanes mogoče dobiti brez večjih težav. Zato nam bo ta »jelični list« vseenojši kakor drugi, ki predlaga za odraslo kozo poleti dnevno poldrugi kilogram otrobov, poldrugi kilogram sena in deset kilogramov zelene krme, pozimi pa tri kilograme repe, dva kilograma sena, poldrugi kilogram otrobov in pol kilograma tropin.

Letno daje koza od 500 do 800 litrov mleka, dnevno približno tri do šest litrov. Ta količina zadostuje že za številno družino, pri tem bo pa še vedno ostalo dovolj mleka za izdelovanje masla, sira in v razne druge svrhe. Kako rentabilna je kozjereja, ne glede na današnjo nujno potrebo po mleku, dokazuje račun strokovnjakov, ki so ugotovili, da preživimo s krmo, potrebno letno za eno kravo, pet do šest koz. Dale nam bodo letno nad 3000 litrov mleka, kar bomo pri kravi le zelo redko dosegli.

Kozje meso ni mastno, ker se vsa maščoba zbira okoli vimen. Mast z lahko odstranimo in jo koristno uporabimo. Po okusu je kozje meso zelo podobno ovčjemu. Mladičev ne smemo klati prezgodaj, ker je meso mehko in vodenno. Če so bili kozlički dobro hranjeni z mlekom, so godni za zakol po enem mesecu, najokusnejše pa je meso po enem letu. Meso je zelo hranljivo in uspešno vpliva na delovanje črevesja.

Če rejec ne razpolaga s pašo, mora kozd vendarle nuditi priložnost za gibanje na prostem. V ta namen zadostuje že dvorišče, kjer se lahko razgibljejo na svežem zraku.

Reja koz ni samo nujnost današnjega položaja, temveč tudi gospodarna potreba. Na Dolenskem je še danes mnogo za koze primerne paše na skalnatih in z grmovjem poraslih pašnikih, ki ostane neizkoriščena. Iz obeh vzrokov je treba kozjerejo priporočati in omogočiti bodočim rejcem nabavo zdravih in koristnih pašemskih živali.

Iz Spodnje Štajerske

Gospodarstvo Spodnje Štajerske. Južnovzhodni inštitut v Grazu je statistično obdelal razne gospodarske panoge Spodnje Štajerske 251 velikih obratov od 224 industrijskih in 27 kmetijskih. Posebna pozornost je bila posvečena večjim industrijskim obratom, ki imajo nad 20 uslužbenecv. Spodnja Štajerska ima 9474 malih obrti, od teh 1305 čevljarjev, 1198 krojačev, 718 mizarjev in 634 malih žag. Trgovskih obratov je 3814 in sicer 1565 trgovin z mešanim blagom, 980 pa lesnih trgovcev. Koncesioniranih malih obratov 4089, od teh 2073 gostilničarjev. Vsega ima Spodnja Štajerska 251 velikih obratov od 224 industrijskih, 14 trgovskih, 6 obrtnih in 7 koncesioniranih obrti. Maribor z okolico ima 93 velikih obratov. Število v velikih obratih zaposlenih delavcev in nameščencev znaša 36.401, tako da odpade na vsak obrat povprečno 145 delavcev in nameščencev.

Maribor dobi tudi moško učiteljske. Poročali smo že, da je bilo 29. novembra v Mariboru svečano odprto žensko učiteljske. Moško učiteljske bo odprto pozneje. Maribor bo torej zopet imel moško in žensko učiteljske tako kakor približno pred 10 leti.

Koncert Siegfrieda Borriesa v Mariboru. Štajerska Domovinska zveza je povabila na gostovanje v Maribor prvaka nemških violonistov Siegfrieda Borriesa. Z državno nagrado oblikovani umetnik velja za enega najboljših violonistov našega časa. Najraje igra skladbe Rógerja, Fritzerja in Straussa, pa tudi Bacha in Schumanna.

Mozartov večer v Ljutomeru. Tudi v Ljutomeru so priredili Mozartov večer in sicer v soboto. Nastopili je godalni kvartet. Najprivlačnejši je bil pa nastop grške sopranistke Inge Richter.

Inspekcija Rdečega križa. V Mariboru mučedi se generalni vodja XVIII. deželne izpostave nemškega Rdečega križa dr. Otto Berger iz Solnograda je te dni inšpiciral okrožne odbore nemškega Rdečega križa v Mariboru Ptuj in Celju. S 1. decembrom so postali ti odbori samostojni. Vodstvo Rdečega križa na Spodnjem Štajerskem je prevzel zdaj primarij dr. Ernst Bouvier.

Nesreča. V Spodnji Polskavi je padel z visoko naloženega voza 66 letni postestnik Franc Zaveršnik. Zlomil si je več reber in zadobil tudi notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico.

13 civilnih porok v enem dnevu. V Velenju je bilo 30. novembra 13 civilnih porok. Med ženini je bilo več rudarjev.

Dobrodelni koncert v Celju. V Nemškem domu je bil v soboto prvi koncert v prid zimske pomoči. Velika dvorana je bila polna zasedena in občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo koncertnim točkam.

Beležnica

ROLENDAR

Danes: Četrtek, 11. decembra: Damaz J., papež, Hugolin.

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Caravaggio (Vražji slikar)
Kino Sloga: Znamenje Robin Hooda
Kino Union: Kravna roža

Razstava Debenjak - Jakac - Mihelič v Jankopčevem paviljonu
DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta št. 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 11. dec., ob 17.30: »Bog z vami, mlada leta!« Red Premierski.
Petek, 12. dec., ob 15: »Hamlet«. Dijaška predstava. Zelo znižane cene. Izven.
Sobota, 13. dec., ob 17.30: »Bog z vami, mlada leta!« Red B.

Ančka Levarjeva bo nastopila prvič v tekoči sezoni v glavni ženski vlogi v veseligr Otilia in Camasia »Bog z vami, mlada leta!« Ljubezniva tridejanska pokaže izrez iz življenja malega študenta v Turinu, njegovo ljubezensko zgodbo in okolje, v katerem se dogaja. Igra je pisana s pristno italijansko lahkotnostjo in temperamentom ter dobršno mero humorja in čustvenosti. Glavno moško vlogo bo igral Kralj, dalje sodelujejo Danilova, Rakarjeva, Gabrijeličeva, Slavčeva, P. Juvanova, Raztresen, Gaj, Drenovec, Gregorin in Tiran. Režiser prof. Šest. Repriža te igre bo v soboto za abonente reda B.

OPERA

Četrtek, 11. dec., ob 17: »Seviljski brivci.« Red Četrtek.
Petek, 12. dec.: Zaprti (Generala).
Sobota, 13. dec., ob 17: »Prodana nevesta.« Red Premierski.

ŠE NIO ZAMUJENEGA

Mladenici, ki se zanimajo za nogomet, pride prepozno na igršče in vpraša nekega gledalca, kako stoji tekma.

Ni proti nič, se glasi odgovor.
Imenitno! Potemtakem pa nisem še ničesar zamudil.

Zanesljiv pes

Stanovala sva v krajni vili. Mene je takoj zasuznila. Moja žena me namreč ni pustila noben večer z doma, ker se je bila vdomilec. To utegne biti v medenih tednih zabavno, če je pa človek že dolgo poročen, izgubi svojo mikavnost.

Uršula, — sem dejal zato nekega dne, — psa potrebujeva. Psa, ki bi te čuval v moji odsotnosti, zvestega čuvalja njegova gospodarice.

In takoj sem poslal v novine oglas: »Išče se hud pes čuvaj.«

Čez dva dni so mi poslali cel kup pisem. Vsi mogoči ljudje so ponujali vse mogoče pse. Med njimi je bila tudi vdova po vladnem svetniku; ponujala je svojega pinčka Fiftyja, ki je bil, sodeč po opisu, izredno dober in zanesljiv čuvaj.

— Tega kupiva, — je vzkliknila žena.

— In spodaj na vrtu pribijeva tablico z napisom: »Pozor na psa!«

— Toda, Uršula, — sem odgovoril, — za naju pride v poštev samo buldog, ovčar ali bernardinec, velik pes, ki se tudi najdrznejših tatov ne boji.

— Majhni psički... je hotela ugovarjati moja žena, ko je spodaj na vrtu nekdo pozvonil.

Sršav moč je stal zunaj in za njim še sršavje pes.

— Ali bi vi radi dobrega psa čuvalja? — je vprašal. — Če ga potrebujete, bi vam priporočil mojega Sultana, ki ne pusti no-

benega neznanca v hišo. Noč in dan boste lahko imeli okna odprta, pa se vam ne bo treba ničesar b

Čebelarji tožijo nad slabo letino

Tudi letos so imele čebele slabo pašo — Kako bi povečali pridobivanje medu

Ljubljana, 11. decembra. Že leto za letom naši čebelarji tožijo nad slabo čebeljo pašo in da čebele pogosto ne naberejo niti dovolj medu za prezimovanje. Tudi letos marsikoga skrbi, kako bodo prezimile njegove čebele, kljub delitvi denaturiranega sladkorja. Čebelarstvo je bilo pri nas precej pomembna kmetijska stroka; kranjski čebelarji, ki so izvažali slivito kranjsko čebelo v mnoge tuje dežele, so si pridobili lep ugled v svetu. Ždi se, da so bili stari časi tudi za čebelarje zlati. Tedaj so imele čebele bolj dobro pašo in čebelarji so lahko prodajali mnogo medu, medtem ko ga zdaj večkrat nimajo niti dovolj za prehrano čebel. Zakaj je čebelja paša tako slaba zadnja leta? Zakaj prav zdaj, ko je med kot najboljše nadomestilo sladkorja, kot izvrstno hranilo, ne le slabo, tako cenjen, čebelarji ne morejo dati v prodajo več svojega blaga? Zdi se, da ima med lepo ceno in razumljivo je, da je zelo drag tudi vosek.

Letošnja letina

Iz »Slovenskega čebelarja« posnemamo to čebelarsko bilanco letošnje letine: zimsko zalogo bo treba izpolniti, saj je za približno 10% slabša od lanske. Družine so bolj slabe, mladih čebel malo, zaloga obnožje je pičila, kar vse utegne slabo vplivati na prezimovanje. Čebelarji pravijo, da je bil september včasih mesec veselja za čebelarje. Z adovih pašiš se pripeljali težke, polne panje, medtem ko se zdaj čebelarji vračajo leto za letom kiših obrazov s paše. Letos ob koncu avgusta so upali, da bodo čebele vsaj v začetku septembra, ko je bila ajava v polnem cvetu, toliko nabrle, da jim pozimi ne bo treba dodajati hrane. Toda tudi to upanje se ni izpolnilo. Vreme je bilo preveč vroče, da bi ajava mogla kaj prida mediti. Stare izkušnje kažejo, da pozno cvetoča ajava slabo medli. Letos so čebele le v nekaterih krajih baje nabrle nekaj več ajdovega medu, n. pr. na Krškem polju in na Gorenjskem, a o tem ni zanesljivih podatkov. Nekoliko boljše je pa bila paša v okoliših jelovih gozdov, čeprav ne posebno dobra. Hoja je začela mediti avgusta in medila je ves september, tako da so samezni čebelarji prepeljali čebele na pašo v gozdove, ko je bila končana ajdova paša.

paša. Hoja je medila tudi še v prvi tretjini oktobra, kar se baje po zatirjanju čebelarjev redko zgodi.

Sadite medeče rastline

Čebelarji so sprevrtili, da si bodo morali pomagati sami, če naj se še posvečajo čebelarstvu. Vedno pogostejši so glasovi, da bo treba začeti smotrno gojiti medeče rastline. Minili so časi, ko je bilo še povsod dovolj medečih ali medovitih rastlin, ko so se razli deviški gozdovi, se razprostirali obširni pašniki in ko je bilo še mnogo grmovja kakor češnja, malinika in robidovja. Kakor piše čebelar v »Slov. čebelarju« Zdi se, da je treba skrbeti, da bodo imele čebele primerno pašo, pomagati je treba naravi v tem pogledu. Če je pre malo medovitih rastlin, jih je treba začeti nasajati. S tem pa ni rečeno, da je treba pospeševati razmnoževanje rastlin, ki so jih doslej gozdarji in poljedelci trebili kot nadležne plevel; lahko sadimo rastline, ki ne bodo koristile samo čebelarjem, kar velja za vrbe. Pri tem vas pa bo zanimalo, da je v Nemčiji celo prepovedano obrezovati nekatere medeče vrbe, da bi imele čebele čim več paše.

Poseben pomen čebelarstva za sadjarstvo

V naprednejših državah pripisujejo čebelarstvu še poseben pomen v zvezi z drugimi kmetijskimi strokami. Izrednega pomena je čebelarstvo zlasti za sadjarstvo in čebelar in sadjar delata vzajemno. Čebele oprasujejo rastline in v nekaterih državah pripisujejo temu celo večji pomen kakor samemu nabiranju medu. Ko sadno drevo cvete, čebelarji vozijo čebele na pašo v sadovnjake. Pri nas pa žal še ni dovolj tesnega sodelovanja med čebelarji in sadjarji. Čebelarstvo ni pomembna stroka le sama na sebi, temveč kot pomožna stroka drugim kmetijskim strokam in čas bi že bil, da bi se tega dovolj dobro zavedali tudi pri nas.

Čebelarsko društvo pospešuje razmnoževanje vrb

Spomladi smo poročali, da so naši čebelarji nasadili precej medečih vrb na Barju. Slovensko čebelarsko društvo je začelo smotrno propagirati saditev vrb. Že pred

leti so posadili na vrtu Janševga doma nekaj vrbov grmov, ki služijo kot matična drevesa za razmnoževanje. Spomladi so vzeli v najem zemljišče blizu barjanske šole. Posadili so pod vodstvom šolskega upravitelja T. Grčarja 2.500 vrbovih potaknjencev več vrst medečih vrb. Društvo bo večino teh enoletnih potaknjencev razprodalo med svoje člane po nizki ceni. Akcija bodo nadaljevali prihodno pomlad in tako je upanje, da bo tudi pri nas sčasoma nasajenih mnogo medečih vrb ter da se bo zaradi tega čebelja paša izboljšala. Sadovi tega dela se pa seveda ne morejo pokazati dovolj dobro že prva leta. Potrebno bo smotrno delo več let. Čebelarji pa bodo morali seveda najti zanj primerno razumevanje — pri krajevnih oblasteh kakor tudi med kmeti samimi.

Medeče vrbe pod zaščito!

Ne bo pa dovolj le razmnoževanje medečih vrb. Veliko škodo delajo čebelarjem ljudje, ki obrezujejo in lomijo mladice medečih vrb. Nad tem tožijo tudi v nekaterih drugih državah, kjer vrbe niso zaščitene. Največjo škodo delajo zlasti spomladni otroci pa tudi odrasli, ki nosijo na trg prodajati vrbove mačice. Tu in tam čebelarji opozarjajo ljudi s svarilnimi napisi, da je prepovedano lomiti in obrezovati mladice, toda navadno brez uspeha. Kazalo bi medeče vrbe zaščititi. Zaščita bi bila pri nas še tem bolj potrebna v teh letih, ko so čebelarji šele začeli razmnoževati rastline.

Vrba ne rase le na močvirnatih krajih

Nekateri mislijo, da vrba rase le na močvirnatih krajih, v resnici pa rase povsod, kjer je tudi sadno drevo. V prednost je pa treba šteti vrbo, da rase tudi na zelo močvirnatih zemlji prav dobro, kjer si navadno ne moremo obetati nobenega drugega pridelka. Prav zaradi tega prihaja v poštev tudi slabša zemlja na Barju. Za saditev vrb lahko porabimo ozke pasove zemlje ob cestah in jarkih, kjer dreve ne more delati nobene posebne škode niti travni. Od saditve medečih rastlin bi imeli koristi vsi kmetje, če ne neposredni, pa vsaj posredne, zato bi bilo prav, da bi medeče vrbe sadili tudi kmetje, ki se ne pečajo s čebelarstvom.

kapitalom, druga pa z italijansko udeležbo, toda s hrvatsko večino. Ti dve banki bosta lahko prevzeli posle dosedanjih podružnic hrvatskih bank v italijanski Dalmaciji. Na drugi strani je pa hrvatska vlada dovolila ustanovitve podružnice Banca di Sconto Dalmata in Dubrovničke in italijanske banke z omejenim delokrogom v Zagrebu.

— Madžarska in pristanišče na Reki. Madžarska se pri svojem uvozu in izvozu zadnje čase vedno bolj poslužuje Reke. Dostaj pa ni imela prave možnosti vskladitve svojega blaga v svobodnem reškem pristanišču. Zato je najela madžarska družba za prosta pristanišča od italijanske družbe Adenti di Magazzini Generali di Fiume nekaj skladišč, italijanski družbi je pa prepuščala v budimpeštanskem pristanišču večje zemljišče.

— Se ena nemška gimnazija na Hrvatskem. Svečano je bila te dni otvorjena v Osijeku tudi nemška gimnazija. Nemško učiteljske v Osijeku je bilo otvorjeno že prej.

— Vražjočel se vojni ujetniki dobe pri denarnih zavodih pojasnila glede zamenjave dinarskih novčanic, ki so jih princeli iz ujetništva. — Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov. 571-a.

— Nesreče. Včeraj so prepeljali v ljubljansko bolnico samo tri ponesrečene. Anton Rovar, 20letni delavec pri Auerpergu v Dragi pri Kočevju, je padel v gozdu tako nesrečno, da se je nevarno ranil na desnem očesu. Najbrž bo izgubil vid. — Stanislav Prosen, 29letni delavec pri Velepicu v Ljubljani, je ranjen na glavi; nanj je padel kos premoga. — Peter Gračnar, 18 mesecev star sin delavca iz Most, se je nevarno oparil s krompom po telesu.

Iz Ljubljane

—lj Mraz bo zopet pritisnil. Po nekoliko toplejših dneh je začel zopet pritisniti mraz. Vendar se je pa ozračje ob koncu preteklega tedna tako zelo segrelo, da ga doslej še ni mnogo ohladil niti sneg in ne burja. Pretekla noč je bila snega in snovi smo pričakovali, da bo davi zelo mrzlo, toda minimalna temperatura je znašala sredi mesta le —3,8°. Vidimo torej, da je še vedno precej topleje kakor pred tednom. Včeraj je bilo še precej toplejše popoldne in najvišja temperatura sredi mesta je dosegla 1,5°. Zdi se pa, da bo zopet kmalu pritisnil mraz; najbrž bo posej bolj mrzlo, ker se bo zaradi snega ponovi bolj ohlajalo.

—lj Operna pevka Ljudmila Polajnjarjeva, ki je našemu občinstvu dobro znana iz svojih nastopov na koncertnem odru in v operi je pri nas izredno priljubljena, kar tudi v resnici zasluži, saj ima poleg umetniške ambicije tudi izredno lep in izvrstno šolan sopran. V ponedeljek dne 15. t. m. bo nastopila skupno s pianistko Milo Dervoskovo na intimnem koncertu Glasbene Matice ljubljanske v Mali filharmonični dvorani. Iz naše zakladnice samospevov bo zapela štiri skladbe in sicer v prvem nastopu Pavličev II. uspanko in Kaj mi pravi ptiček, v drugem nastopu pa Ravnikova: Pozdrav iz daljave in Lajčevčev. Kaj bi le gledal, samospeve treh naših avtorjev, ki so v tej stroki prav gotovo prvaki naše glasbene literature. Poleg Ljudmile Polajnjarjeve bo nastopila prvič na našem koncertnem odru pianistka Milla Dervoskova. O njej pa prihodnjič. Danes že opazujemo na koncert dveh naših umetnic, ki bo v Mali filharmonični dvorani. Začetek točno ob pol 7. uri zvečer. Prodaja v Knjižarni Glasbene Matice. 570-n.

—lj Darovi Rdečemu križu. Inž. Jožko Kobi je daroval socialni akciji Rdečega križa namesto venca na grob pok. g. Viktorja Medena 100.— lir, g. dr. Janko Berce prav tako 100.— Lir. Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani je darovala socialni sekciji Rdečega križa namesto venca na grob pok. g. Viktorja Medena 3.000.— Lir. Fran Pretnar, ravnatelj Mestne hranilnice v p. m. soproga Josipina sta darovala socialni sekciji Rdečega križa v počastitev spomina pok. Vik-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16., 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA TELEFON 22-41

Velefilm o burnem življenju in ljubem slavnega, a nesrečnega slikarja.

Caravaggio

Amedeo Nazzari — Clara Calamai — Beatrice Mancini itd.

KINO SLOGA TELEFON 27-30

Film napetih in pustolovskih dejanj ter ljubzenskih spletk.

Znamenje Robin Hooda

Ramon Fernandez, Lunita Gallardo, Martinez Casado

KINO UNION TELEFON 22-21

Najnovejši velefilm svetovite

Krvava roža

Georges Flamant, Paul Amiot, Camille Apolloni

—lj Nagrade hišnim poslom-vlagateljem Hranilnica ljubljanske pokrajine, Ljubljana, prej Hranilnica dravske banovine ozioroma Kranjska hranilnica, bo tudi letos izdala za Božič več nagrad po 50 in 25 L za hišna pomočnike, kuharice, hišne, služkinje itd., ki imajo v imenovanih hranilnicah vsaj že šest mesecev naložene svoje prihranke na hranilno knjižico. Ti posli se

Enotna poštna služba

bo uvedena s prihodnjim četrtkom

Ljubljana, 11. decembra. Prihodnji četrtek bodo vsi ljubljanski poštni uradi razširili in poenotili službo poštne nakaznice in prometu z ostalo pokrajino. Uvedeni bodo italijanski dvojezični obrazci. Tega dne bodo spodaj navedeni poštni uradi uvedli v promet s Kraljevino pa tudi v sami ljubljanski pokrajini službo tekočih računov, ki ne bo v nikakoli zvezi s prejšnjimi jugoslovanskimi tekočimi računi. Poslednje bodo poštni uradi opravljali še nadalje, a jih posebej knjižili v zvezi z ljubljansko pošto hranilnico. Knjižovodstvo bo služba italijanskih tekočih računov v ljubljanski pokrajini priključena na tržski urad za tekoče račune. Še ta mesec bodo glavni poštni uradi uvedli tudi posebno italijansko službo vlog in donosnih poštne bonov, ki bo popolnoma ločena od bivše jugoslovanske hranilniške službe. Hranilne knjižice bo trenutno vodil le centralni poštni urad ljubljana I. Donosni poštni boni bodo znašali začasno do 5000

vabiljo, da se do vključno 17. decembra prijavijo pri blagajni hranilnice v Puciničevi ulici 9 med poslovnimi urami od 9. do pol 13. V dokaz morajo predložiti hranilno in poselo knjižico. Kdor teh knjižic ne bo predložil, ne bo pripisane k zbiranju nagrad. Zbiranje bo v četrtek 18. t. m. ob 5. popoldne. Nagradjenke bodo obveščene s posebnim dopisom. Gospodinj in gospodarji opozorite na to svoje pošte! 565-n.

—lj Po korenje naj pridejo vsi oni, ki so ga naročili pri društvu »Mali gospodarci« ali pri »žegozic« v četrtek in petek. S seboj naj prinesejo vrče in potrdilo o vplacilu. Korenje se bo delilo na prostoru Narodne zadruge železničarjev v šiški. Korenje lahko dobe tudi zamudniki, ki so člani omenjenega društva ozioroma zadrug.

—lj Smučarski klub »Golovec« v Štepanju vasi bo imel svoj redni občni zbor v nedeljo 14. t. m. v gostilni Franceta Kregarja v Štepanju vasi. Pričetek ob pol 14. uri. Pridite vsi in točno. Uprava. 572-n.

—lj Obiskovalce koncerta APZ opozarjamo, da zasedejo prostore par minut pred pol sedmo uro, ker se bo koncert začel točno ob napovedani uri.

lir, a v tem najvišjem znesku se bodo upravljal le na pošti ljubljana I.

Vso to službo bodo opravljali naslednji poštni uradi: Cerkljica, Črnomelj, D. M. v Polju, Grahovo pri Cerklji, Grosuplje, Kočevje, Kostanjevica na Krki, Gornji Logatec, Dolnji Logatec, ljubljana I. (center), ljubljana II. (kolodvor), ljubljana III. (na trgu sv. Jakoba), ljubljana IV. (na Poljanski cesti 15), ljubljana V. (na Zaloški cesti 1), ljubljana VI. (v ulici 29. oktobra 31), ljubljana VII. (na Celovski cesti 81), ljubljana IX. (na Tyrševi 62), Lož, Metlika, Mokronog, Moste, Novo mesto, Planina pri Rakeku, Rakek, Ribnica, Sodražica, Stari trg, Trebnje, Vič, Vrhnika in Žužemberk. Pošta VIII. v ljubljani (na Dolenski cesti), ki ima le sprejemni urad, te službe ne bo opravljala. Poneje bodo to službo razširili tudi na druge poštne urade.

Italijanski profesorji na naši univerzi

Ljubljana, 11. decembra. Danes popoldne ob 16. bo imel vseučiliški profesor prof. Bartolomeo Calvi s turinškega vseučilišča v veliki predavalnici ljubljanske vseučiliške knjižnice uvodno predavanje o italijanski literaturi, ki se bo pričela predavati na filozofski fakulteti našega vseučilišča. Predaval bo v slovensščini o konstruktivnih elementih Dantejevega pesniškega sveta. Ugledni profesor bo predaval o italijanski literaturi v ponedeljkih od 15. do 16. v torkih od 16. do 17. v bal-konski dvorani vseučilišča, od 14. do 15. in v četrkih od 16. do 17. v veliki dvorani vseučiliške knjižnice, v petkih pa od 16. do 18. v predavalnici romanističnega seminarja. V ponedeljkih in torkih bo predaval o italijanski literaturi, v sredo in četrkih o »Božanski komediji« in o njeni zvezi s pesniškim življenjem, v petkih pa bo prirejal vaje v prevajanju v italijansko in iz slovensčine v italijansko.

Hkrati se bodo pričeli tudi tečaji italijanske pod vodstvom lektorja dr. prof. Attilia Budroviča, dr. prof. Valerije Grohar-Roratove, dr. prof. Nereje Degressia in dr. prof. Alda Franchia, ki bodo predavali na juridični filozofski, medicinski in teološki fakulteti. Prof. Evgen Thesler Dupre z rimskega vseučilišča, ki je bil imenovan za profesorja italijanske zgodovine na naši filozofski fakulteti, pa bo pričel predavati po bližnjih božičnih in novoletnih počitnicah.

Konferenca okrožnih inspektorjev

Ljubljana, 11. decembra. Včeraj popoldne ob 11. so bili na konferenci pri zveznem tajniku okrožni inspektorji, zvezni podtajnik, zvezni podpoveljnik GILL, poveljnik ženskega Fašija, načelnik Prevalde, tajnik Dopolavora in načelnik Upravnih uradov Pokrajinske fašistične zveze. Okrožni inspektorji so podali poročila o političnem in gospodarskem položaju v svojih okrožjih, tajnik stranke pa je povzel njihova izvajanja in govoril o efektivni sili stranknih organizacij ter dal točna navodila za nadaljnje delovanje posebno v okviru mladinske in Dopolavorovske organizacije, organizacije kmetičkega in ter gospodinskih pomočnic.

Zvezni tajnik je v svojem govoru obeležil tudi položaj v posameznih občinah, posebno kar se tiče oskrbe z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami in kontrole cen. Dal je tudi navodila za šolske kuhinje GILL v posameznih občinah pokrajine, za proslavo materinskega in dečjega dne ter za prireditev fašističnega obdarovanja o svetih Treh kraljih. Nazadnje je pojasnil delovanje občinskih podpornih središč, ki se bodo v najkrajšem času ustanovila. Zbiranje se je pričelo in zaključilo s pozdravom Duceju.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

MALI OGLASI

POZOR! Na zalogi imam rabljene čevlje, otroške galoše in moške poravnike. — Sprejemam vsa popravila — tudi gumijaste obutve. — Klavžar, Vošnjakova ulica 4. 1998

VEČNO POMLAD boste čutili v telesu, če boste redno uživali Ambroževo medico, katero dobite pristno le v Medarni, ljubljana, Zidovska ulica 6. 1992

KONCERTNO VIOLINO vredno 2000 lir — za menjam za dobro kolo. — Naslov v upravi »Slov. Narodu«. 1995

Za okrepitev Strankinih organizacij

Ljubljana, 11. decembra. Po nalogu zveznega tajnika je Zvezni podtajnik predvčerajšnjim pregledal delovanje podporna centra nacionalne fašistične Stranke na Brezovici. Ogledal si je njene prostore, se zanimal za njeno poslovanje in dal v imenu zveznega tajnika navodila za okrepitev Strankinih organizacij in njihovo nadaljnje delovanje.

Ukrepi glede delovanja šolskih kuhinj

Ljubljana, 11. decembra. V torek so se v Črnomlju sestali vsi načelniki krajevnih podpornih centrov in šolski upravitelji iz vsega okraja. Zbiranje sta vodila okrožni inšpektor inž. Emil Cascanec in načelnik podporna urada zveznega poveljstva GILL. Na zbiranju so bili izdani podrobni ukrepi glede delovanja šolskih kuhinj GILL v tej zimi. Podana so bila tudi podrobna navodila za njihovo organizacijo.

Ustanavljanje novih trgovinskih obratov

V Službenem listu za ljubljansko pokrajino z dne 26. novembra t. l., ko 95 je pod št. 162 objavljena tudi naredba Visokega komisarja glede predpisov za trgovsko prodajanje občin.

V smislu te naredbe, ki je z dnem objave stopila v veljavo, je v bolice vsako ustanavljanje trgovin, bodisi na debelo ali na drobno, bodisi v malem obsegu (tranzije), vezano na posebno dovolitev Visokega komisarjata v smislu §§ 60 in sl. zakona o obrti.

Prošnje za izdajo teh dovolitev se še nadalje vlagajo pri pristojnem obnem upravnem oblastvu I. stopnje kakor doslej, v čigar območju namerava stranka izvrševati svojo obrt. Prošnja mora biti opremljena s podatki, kakor jih predpisuje § 95, odst. 2. v točkah 1—5 zakona o obrti. Vloga mora navajati: rodbinsko in rojstno ime; rojstno leto; državljanstvo in zasebno stanovanje osebe, ki prijavlja obrt; iste podatke za poslovodjo pri obrti, ki se po zakonu vodi tudi s pomočjo poslovodje, pri javnih komanditnih družbah vse podatke za člane družbe, ki so upravičeni družbo zastopati in voditi, pri delniških družbah, družbah z omejeno zavezo in zadrugah sodno protokolirano firmo s seznanom članov uprave in s podatki o poslovodji, ki vodi posle, če je firma sodno že protokolirana, dalje ime, pod katerim naj se vodi obrt; obrt, ki se namerava izvrševati; podatke o obrti, ki se morda že izvršujejo ob pooblastitvi ali dovolitvi, končno sedež obrti (kraj, ulica in hišna številka lokala, v katerem se namerava izvrševati obrt).

Prošnji je priložiti v smislu odst. 5 tega paragrafa tudi vse listine, ki dokazujejo, da prosilec izpolnjuje predpisane pogoje. Zlasti mora biti predloženo tudi potrdilo pristojne trgovinske zbornice, da ustrežajo predložene listine zakonitimi pogojem. V ta namen se mora prosilec obrniti preko svojega pristojnega trgovskega združenja na zbornico, ki mu ima izdati potrdilo.

Rdeči križ poroča

V počastitev spomina pok. g. Zupančič sta gospoda Plevčak Vinko in Anton darovala Pokrajinskemu odboru Rdečega križa znesek 50 lir. Namesto venca na grob pok. g. Andreja Sarabona je darovala trdnica Zupančič Ivan v ljubljani Pokrajinskemu odboru Rdečega križa 200 lir. Plemenitim darovalcem iskrena hvala!

DNEVNE VESTI

— Zasebniki na Hrvatskem ne smejo kupovati debelih prašičev. Zjednica za promet z živino in mesnimi izdelki v Zagrebu je potom zagrebskih in drugih dnevnikov ponovno opozorila vse zasebnike, da nikakor ne smejo kupovati debelih prašičev. Dovoljen je le nakup prašičev za reja. Debele prašiče bodo smeli odslej uživati v Zagrebu le oni zasebniki, ki bodo imeli za to posebno dovoljenje. Zjednica in ki so svinje krmili res sami oziroma pri svojih sorodnikih, prijateljih ali tretjih osebah. V teh primerih pa bodo morali imeti tudi posebno zavezo potrdilo občine.

— Plačilni sporazum med Madžarsko in Hrvatsko. 1. decembra je bil uveljavljen sporazum o plačilnem prometu med Madžarsko in Hrvatsko, ki določa, da se bodo vsa plačila med obema državama vršila potom Hrvatske državne banke oziroma potom Madžarske narodne banke. Obračunski tečaj je določen s 1206 kun za 100 pengov. Sporazum določa tudi način plačevanja za vse stare terjatve, ki so nastale še v dobi bivše Jugoslavije.

— Nov hrvatski veliki župan. S posebno zakonsko odredbo poveljavala dr. Pavelića je bil imenovan za velikega župana velike hrvatske župe Bribir in Sidraga, ki ima svoj sedež v Kninu, ustaški veljak David Sinčić.

— Velik nasip ob Brčkovcu do Bosenskega Samca. Zaradi ostre zime so te dni prenehali graditi veliki savski nasip ob Brčkovcu do Bosenskega Samca. Nasip je bil za Bosensko Posavje prepotrben, ker je Sava doslej redno vsako leto poplavlila ogromna, zelo plodna zemljišča. Z delom bodo nadaljevali v prvih pomladnih mesecih, zaradi neprestanih poplav zelo močvirna zemljišča pa bodo izsušili.

— Sladka smetana pripada zgodovini. Zagrebsko mestno poglavarstvo je te dni izdalo prepoved, ki je z njo ukinja prodaja sladke smetane po kavarnah, gostilnah, slaščičarnah in podobnih obratih. Vsi, ki bodo to prepoved prekršili, bodo najstrožje kaznovani, v težjih primerih pa bodo prekrške smatrali kot sabotažo.

— Predstavnik bolgarske mladine v Zagrebu. Te dni je bival v Zagrebu voditelj bolgarske mladine dr. Štefan Klečkov, ki ga je sprejel poveljnik hrvatske ustaške mladine prof. Ivan Oršanič. Prof. Oršanič in dr. Klečkov sta imela razgovore o kulturnem in telesovzgojnem sodelovanju hrvatske ustaške mladine in bolgarske mladine.

— Obnova senjskega vodovoda. Po poročilih »Hrvatskega Naroda« posveča ustaška vlada neodvisne hrvatske države posebno pozornost tudi vprašanju preskrbe hrvatskih krajev z zdravim pitno vodo. Te dni sme poročati o obnovitvenih delih na dubrovniškem vodovodu, zdaj pa je hrvatska vlada odobrila kredit v znesku 450.000 kun za obnovo starodavnega senjskega vodovoda. Z odobrenim kreditom bodo obnovili zajetja štirih izvirov, tako da bo tudi v času največje suše senjski vodovod lahko dajal dnevno okoli 120.000 l vode. Z nadaljnjimi krediti, ki so zagotovljeni, bo hrvatska vlada senjski vodovod še izboljšala in izpopolnila.

— Predstavnik hrvatskega vseučilišča pri poglavniku. Nedavno imenovani senat hrvatskega vseučilišča v Zagrebu, ki smo o njem v »Slovenskem Narodu« že poročali, je pod vodstvom vseučiliškega rektorja Stjepana Ivšića sprejel poglavnika. Rektor dr. Ivšić mu je izrazil hvaležnost za zaupanje, ki je bilo članom senata z imenovanjem izrečeno, hkrati pa je poudaril, da bodo hrvatski vseučiliščniki zmerom pripravljivi žrtvovati se za domovino in poglavnika. Poglavnik je v svojem odgovoru senatu hrvatskega vseučilišča zagotovil svojo stalno podporo, ki bo omogočala, da bo hrvatsko vseučilišče res pravi znanstveni zavod, kakršne po svoji visoki stopnji mora biti.

— Predstavnik »Hrvatskih kril« na Slovenskem. Predstavnik »Hrvatskih kril«, organizacije, podobne bivši jugoslovanski organizaciji »Naša krila«, so prejšnji teden »potovali« v Bratislavo, kjer so jim Slovaki priredili bratski sprejem. Predstavnik »Hrvatskih kril« so bili v Bratislavi predstavljeni predsedniku vlade dr. Tuki in slovaškemu ministru narodne obrambe generalu Čatlošu, nato pa so si ogledali vse važnejše slovaške vojaške in civilne letalske naprave.

— Ureditve prodaje mleka v Zagrebu. Na zagrebskem mestnem poglavarstvu se je te dni vršilo posvetovanje, kako bi na kar najboljši način uredili razdeljevanje mleka med najpotrebnejše. Sklenjeno je bilo, da bodo odlojeni otroci do 15. leta starosti dobili dnevno po pol litra mleka, starci in starke nad 60 let starosti pa po 3 dl. Mleko na karte bodo začeli v Zagrebu razdeljevati takoj po novem letu.

— Počastitev padlih ustaških borcev na zagrebskem nogometnem igrišču. Na medmestni nogometni tekmi, ki se je med Nürnbergom in Zagrebom v nedeljo vršila v Zagrebu, je sojin v prvem polčasu za eno minuto prekinil igro. Nogometaši in sportno občinstvo so v tej minuti molka počastili vse za svobodo hrvatske domovine padle ustaške borce.

— Zagreb postane pristaniško mesto. V sedmih mesecih neodvisne hrvatske države je njena vlada za ureditev Save oziroma njenega korita v samem Zagrebu in njegovih neposrednih okolici porabila že nad 25 milijonov kun. Glavni namen teh velikopoteznih javnih del je, da bi Savo do Zagreba oziroma Bregane osposobili za plovo, tako da bi Zagreb čimprej postal pravo pristaniško mesto.

— Otvoritev obsejega prometa med Hrvatsko in Madžarsko. 12. novembra so se pričela v Budimpešti pogajanja o ureditvi hrvatsko madžarskega prometa. Te dni so bila pogajanja končana in podpisana je bila pogodba o obsejnim prometu. Pogodbo bo omogočila nemoten obsejni promet med obema državama. Za Hrvatsko jo je podpisal poslanik dr. Stražnicki.

— Predavanje nemškega profesorja v Zagrebu. V torek je predaval v zagrebskem Zdravniškem društvu nemški kirurg von Haberer z univerze v Kölnu o kirurški žilodoci.

— Izvor premoženja je treba na Hrvatskem dokazati. Osnutek zakona o obveznem dokazu izvora premoženja je bil razširjen tudi na denarne zavode in zavarovalnice v toliko, da morajo državnemu uradu za prekontroliranje premoženja v Zagrebu prijaviti premoženjsko stanje vseh svojih klientov.

— Omejitve klanje prašičev in živine na Hrvatskem. V sporazumu s kmetijskim ministrom je hrvatski trgovinski minister dr. Toth izdal strogo prepoved klanja prašičev izpod 70 kg žive teže, telet in mlade živine.

— Društvo prijateljev Nemčije v Mostarju. V glavnem mestu Hercegovine Mostarju je bilo te dni ustanovljeno Društvo prijateljev Nemčije, ki bo zaenkrat omejevalo svoje delovanje na prirejanje tečajev nemščine.

— Teden nemškega kulturnega filma v Zagrebu. Od 9. do 16. t. m. imajo v Zagrebu teden nemškega kulturnega filma, ki vlada zanj med Zagrebčani veliko zanimanje. Vsa dva prikazujejo en daljši in en krajši film vojaškega, kulturnega ali znanstvenega značaja. Poleg nemških kulturnih filmov je zastopan tudi slovaški »Zemlja poje«.

V Središču prehod čez madžarsko mejo. Nemške oblasti so odredile, da služi obmejni kraj Središče samo za promet z Madžarsko.

